

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 21. do 30. aprila 2012

OBVESTILO

Nestanovitno aprilsko vreme s pogostimi padavinami se je nadaljevalo tudi v prvi polovici zadnje deкаде aprila. Založenost tal z vodo se je v večjem delu države izboljšala, kar je ugodno vplivalo na razrast travinja ter posevke ozimnin. V drugi polovici deкаде je potekala setev koruze in vrtnin. Razmere za vznik semena so trenutno ugodne. Sprva nižje temperature so upočasnile dinamiko fenološkega razvoja. Čas latenja zgodnejših trav je za povprečjem, tudi bukev se je v osrednjem delu Slovenije olistala ob koncu aprila, nekaj dni za povprečjem. V zadnjih dneh aprila so previsoke temperature ponovno sušile kmetijska tla. Na plitvih in peščenih tleh v SV Sloveniji je bila voda v tleh rastlinam že težje dostopna, zaloga vode v tleh pa postaja rastlinam spet težje dostopna tudi na mariborskem in celjskem območju. Na Obali je bilo padavin komaj dovolj za kratkotrajno osvežitev površinskega sloja tal.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Letos je april upravičil svoj sloves po spremenljivem vremenu. Od zelo hladnih dni s pozebo in snegom v začetku meseca, do izredno visokih temperatur zraka ob koncu meseca. Tako je po petih sušnih mesecih aprila pogosto deževalo, vendar to še ne pomeni, da se je sušno obdobje že povsod zaključilo. Padavine so bile neenakomerno razporejene. Najbolj namočeno je bilo Posočje, kjer je bilo padavin 60 % več v primerjavi z dolgoletnim povprečjem ter v splošnem višji predeli zahodne Slovenije. Najmanj namočen pa je bil severovzhod države, še posebej Goričko, kjer je padlo manj kot 40 mm dežja ter Obala, z malce več kot 50 mm oziroma 75 % padavin dolgoletnega povprečja. Deležni smo bili tudi prvih zrn sodre in toče. Temperature zraka ob koncu meseca so bile izredno visoke. V nižinah so se povzpele do okoli 28 °C, v Vipavski dolini celo nad 30 °C. Kljub temu pa je mesečna temperatura zraka povsod zaostala za povprečjem. V večjem delu Slovenije za okoli 1 °C, za več kot stopinjo pa na Koroškem, vzhodnem Štajerskem in v Prekmurju. Kljub pogostemu dežju, je bilo trajanje sončnega obsevanja primerljivo s povprečjem. Nekoliko podpovprečno je bilo na Primorskem, v Alpah in na zgornjem Gorenjskem.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Dnevne vrednosti izhlapevanja so se v tretji dekadi že povzpele proti 5 mm, ponekod (Celje, Murska Sobota, Ljubljana), so to vrednost že presegle. Sicer so bile povprečne vrednosti v zadnji dekadi aprila po nižinah od 3 do 4 mm.

STANJE RASTLIN

Po padavinah se je sredi tretje deкаде aprila vzpostavila normalna preskrbljenost tal z vodo v večjem delu države. Tla so postala primerna za setev koruze, vrtnin in sajenje krompirja. Temperaturne razmere v tleh so bile ugodne za kalitev in vznik semena. V severovzhodni Sloveniji so koruzo večinoma posejali že v prejšnji dekadi, še pred dežjem. Po normalizaciji vodnih razmer v tleh je bilo opaziti naglo rast travne ruše. Nekoliko nižje temperature zraka v prvi polovici deкаде so upočasnile pojav latenja trav kar je bilo ugodno za razrast in gostenje travne ruše ter večji pridelek travne krme. V zadnjih dneh deкаде, ko so se temperature zraka ponovno pognale skoraj 10 °C nad povprečje, pa smo v osrednji Sloveniji že lahko opazili latenje zgodnjih vrst trav, med temi so travniški lisičji rep, travniška latovka in pasja trava. Med najzgodnejšimi je travniški lisičji rep zadnji dan aprila že iztresal cvetni prah. V Primorju ter na Vipavskem in Goriškem bil razvoj trav več dni zgodnejši. V bolj izpostavljenih in višjih predelih je med travno rušo še cvetel regrat, trava pa še ni latila. Čas latenja trav je blizu povprečja ali celo nekaj dni za njim. V bližnjih preteklih letih je bilo latenje trav zgodnejše od letošnjega.

V večjem delu Slovenije ozimni posevki pšenice steblijo in kolenčijo. Ječmen bo vsak čas nastavljal klase. Na Goriškem in Vipavskem ječmen že klasi. Ob koncu deкаде je bila založenost tal z vodo na Goriškem in Vipavskem še zadovoljiva, prav tako tudi v večjem delu osrednje Slovenije medtem, ko je vročina v zadnjih dneh aprila ponovno izsušila površinski sloj tal v SV Sloveniji. Voda v tleh je rastlinam ponovno težje dostopna, še posebno na plitvih in peščenih tleh. Oljna ogrščica je v polnem cvetenju.

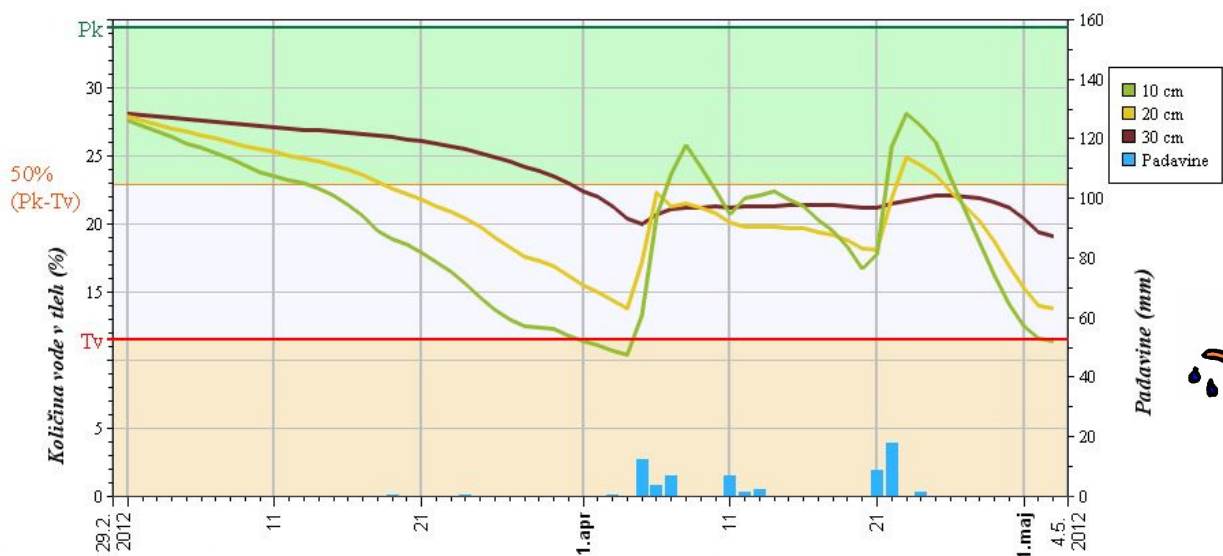
Sušne razmere so še vedno pereče na Obali, v višjih predelih Slovenske Istre, na Krasu in drugod v južnem delu Slovenije. Na Obali skromnih 50 mm padavin v aprilu ni bistveno izboljšalo primanjkljaja vodne bilance, od teh padavin je 10 mm padavin v zadnji dekadi aprila le osvežilo površinski sloj tal.

VODA V TLEH

Padavine so v zadnji tretjini aprila normalizirale založenost tal z vodo v površinskem sloju tal v večjem delu Slovenije. Izjema je Primorje kjer se sušne razmere v tleh nadaljujejo. Ob visokih temperaturah in visokem izhlapevanju v zadnjih dneh aprila pa se je zaloga vode v tleh naglo črpala povsod po državi.

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 3. – 3. 5. 2012

Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine: Celje, 1. 3. – 3. 5. 2012

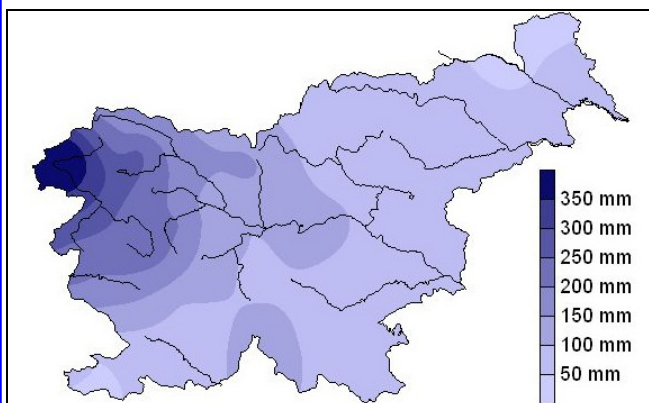

Pk = zgornja meja vode v tleh

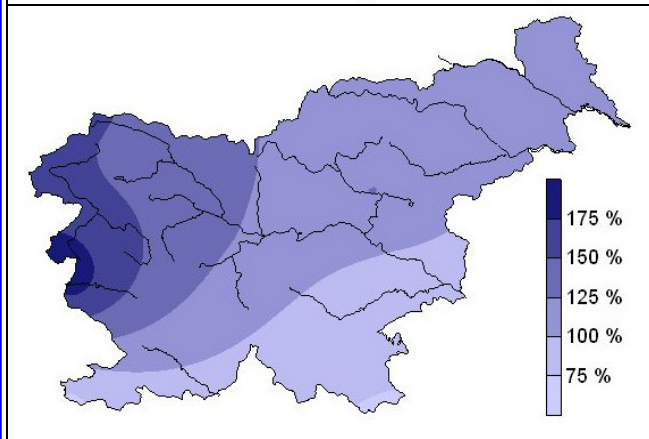
50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

Količina padavin v aprilu 2012 in odstopanje padavin od dolgoletnega povprečja za april (1971-2000)

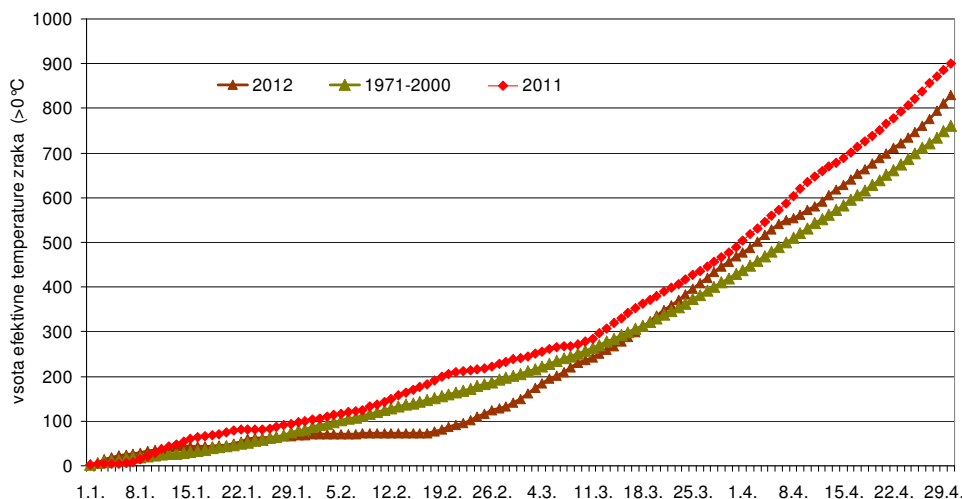

Neenakomerno razporejen aprilski dež, je najbolj namočil severozahodni del države, predvsem Posočje. V Bovcu je padlo kar 385 mm dežja, kar je več kot vsota padavin od novembra 2011 do marca 2012. Količina padavin se je proti vzhodu in jugu postopno zmanjševala. V osrednji Sloveniji so tako prejeli do 150 mm dežja, sicer pa v večini države do 100 mm. Najmanj dežja je padlo na Obali ter skrajnem severovzhodnem delu države.

Karta odstopanja padavin kaže, da je v večini Slovenije padla nadpovprečna količina padavin. Več kot četrtino nad povprečjem je bilo dežja v severozahodni Sloveniji, od Krasa, prek Polhograjskega hribovja, do Logarske doline. Porečja Soče, Idrije in Vipave so bila namočena za več kot polovico dolgoletnega povprečja, največje pa je bilo odstopanje v spodnji Vipavski dolini ter Goriških Brdih, več kot 75 % količine padavin dolgoletnega povprečja. Podpovprečna količino padavin so izmerili v južni Sloveniji, od Obale, prek Brkinov, Suhe Krajine, do Bizeljskega.

Vsota efektivne temperature zraka (>0 °C) do konca aprila 2012 v primerjavi s primerljivim obdobjem leta 2011 in dolgoletnim povprečjem (1971-2000)

Akumulacija efektivne temperature zraka (>0 °C) je sredi marca že presegla povprečje in se v prvi dekadi aprila precej približala vrednostim primerljivega obdobja v izjemno zgodnjem letu 2011. V drugi polovici aprila je akumulacija efektivne temperature zraka naraščala počasneje in nekoliko umirila prezgoden fenološki razvoj rastlin.

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi.